

Podstawa programowa

edukacja dla bezpieczeństwa, etap II, rok szkolny, od którego obowiązuje: 2024 / 2025, oficjalna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej ze zmianami z dnia 28 czerwca 2024 r.

Cele kształcenia - wymagania ogólne:

- I. Rozumienie istoty bezpieczeństwa państwa.
- II. Przygotowanie uczniów do działań w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (katastrof i wypadków masowych).
- III. Kształtowanie umiejętności z zakresu podstaw pierwszej pomocy.
- IV. Kształtowanie postaw obronnych.

Zalecane warunki i sposób realizacji:

Niezwykle istotne jest, aby w trakcie nauczania przedmiotu koncentrować się na kluczowych problemach, szczególnie w aspekcie praktycznym, i poświęcać im najwięcej czasu. W ramach realizacji celu „Rozumienie istoty bezpieczeństwa państwa” ważne jest, aby korzystać z pomocy multimedialnych, które przybliżą uczniom istotę bezpieczeństwa i charakterystykę jego zagrożeń. Zajęcia w tym przypadku powinny też być wspomagane wizytami w instytucjach państwowych stojących na straży bezpieczeństwa. Istotne znaczenie w rozwoju młodzieży ma wychowanie mające na celu kształtowanie postawy patriotycznej oraz poczucia odpowiedzialności za dorobek minionych pokoleń. Zajęcia związane z celem „Przygotowanie uczniów do działań w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (katastrof i wypadków masowych)” powinny obejmować udział uczniów w symulacji ewakuacji szkoły. Uczniów należy wdrażać do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych, wskazując, w jaki sposób uzyskać pomoc od innych osób i służb ratunkowych.

Na zajęciach związanych z celem „Kształtowanie umiejętności z zakresu podstaw pierwszej pomocy” należy zwrócić szczególną uwagę na wykształcenie umiejętności praktycznych, szczególnie rozpoznawania niebezpieczeństw i właściwego reagowania na nie. Istotne jest też kształtowanie poczucia odpowiedzialności za jakość udzielonej pierwszej pomocy. Uczeń, który zaczyna realizację zajęć z zakresu pierwszej pomocy, powinien być należycie przygotowany już w klasach młodszych do reagowania na nagły wypadek.

Niezbędne są pomoce dydaktyczne do skutecznego nauczania podstaw pierwszej pomocy. Do sprzętu pożądanego zaliczyć należy fantom do nauki resuscytacji krążeniowo-oddechowej z obniżoną siłą ucisku klatki piersiowej, apteczkę, tablice i plansze dydaktyczne. Do materiałów

szkoleniowych zaliczyć należy maseczki do wentylacji, płyny dezynfekcyjne, gazy opatrunkowe, bandaże, chusty trójkątne itp.

Na zajęciach związanych z celem „Kształtowanie postaw obronnych” należy zwrócić szczególną uwagę na umiejętne określanie kierunków za pomocą dostępnych narzędzi takich jak kompas, busola czy GPS. Zajęcia te powinny odbywać się w terenie. Podczas używania plansz oraz różnego rodzaju replik broni lub broni ćwiczebnej uczeń powinien poznać postawy strzeleckie, a także sposób umiejętnego i bezpiecznego obchodzenia się z bronią. Należy uwrażliwić uczniów na cyberprzestępstwo, w tym cyberprzestępstwo militarne. Nauczyciel powinien też zachęcać uczniów do poszerzania wiedzy w zakresie cyberbezpieczeństwa.

Zajęcia mogą być uzupełniane innymi formami, wśród których wymienić można:

- 1) wizyty w instytucjach ratowniczych, jednostkach wojskowych, jednostkach służb mundurowych lub organizacjach proobronnych, które zostały zdefiniowane w ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248 i 834)
- 2) spotkania, prelekcje, wykłady z policjantami, strażnikami miejskimi, ratownikami medycznymi, kombatantami itp.
- 3) udział w konkursach, których zakres jest zbieżny z problematyką przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa.

Wymagania szczegółowe:

I.

Bezpieczeństwo państwa. Uczeń:

I.1)

zna i charakteryzuje podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa, rozumie istotę problemu bezpieczeństwa, wymienia składniki bezpieczeństwa państwa,

I.2)

jest zorientowany w geopolitycznych uwarunkowaniach bezpieczeństwa wynikających z położenia Polski,

I.3)

zna i przedstawia rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski,

I.4)

zna misję Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, ich rolę, podstawowe zadania w systemie obronności państwa oraz strukturę organizacyjną i uzbrojenie.

II.

Działania w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (katastrof i wypadków masowych).

Uczeń:

II.1)

wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołanych przez człowieka),

II.2)

wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach, rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe, omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych,

II.3)

przedstawia obowiązki ludności w sytuacjach wymagających ewakuacji,

II.4)

omawia rolę różnych służb i innych podmiotów, uzasadnia znaczenie bezwzględnego stosowania się do ich zaleceń,

II.5)

wymienia przykłady zagrożeń środowiskowych, w tym zna zasady postępowania w razie pożaru, wypadku komunikacyjnego, zagrożenia powodzią, intensywnej śnieżycy, uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych, zdarzenia terrorystycznego.

III.

Podstawy pierwszej pomocy. Uczeń:

III.1)

rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę,

III.2)

zna zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym:

III.2)a)

unikania narażania własnego zdrowia,

III.2)b)

oceniania własnych możliwości,

III.2)c)

rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym,

III.2)d)

wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi, stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej,

III.3)

podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach,

III.4)

przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć,

III.5)

potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia:

III.5)a)

wyjaśnia pojęcie stanu zagrożenia życia,

III.5)b)

wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia,

III.5)c)

wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych,

III.6)

wie, jak prawidłowo wezwać pomoc:

III.6)a)

wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe,

III.6)b)

wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu,

III.7)

podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy,

III.8)

zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną:

III.8)a)

wymienia objawy utraty przytomności,

III.8)b)

ocenia przytomność poszkodowanego,

III.8)c)

ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami przez okres do 10 sekund),

III.8)d)

wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej,

III.8)e)

udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło - żuchwa,

III.8)f)

układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej bezpiecznej,

III.8)g)

zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny,

III.9)

systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej,

III.10)

zna i wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej:

III.10)a)

wyjaśnia pojęcie nagłego zatrzymania krążenia i wymienia jego oznaki,

III.10)b)

wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości,

III.10)c)

omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia,

III.10)d)

wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą,

III.10)e)

opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej,

III.11)

wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu:

III.11)a)

wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia,

III.11)b)

omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia,

III.11)c)

wykonuje na manekinie rękoczyny ratunkowe w przypadku zadławienia,

III.11)d)

wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci,

III.12)

zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy: wymienia przedmioty, które powinny znaleźć się w apteczce domowej, samochodowej, przygotowanej na wyprawę turystyczną,

III.13)

zna zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn:

- III.13)a)
wyjaśnia pojęcia rany, krwotoku,
III.13)b)
wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny,
III.13)c)
wyjaśnia, jak rozpoznać krwotok zewnętrzny,
III.13)d)
wykonuje opatrunek uciskowy,
III.13)e)
bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne,
III.13)f)
wyjaśnia pojęcia złamania, skręcenia, zwichnięcia,
III.13)g)
stosuje zasady unieruchamiania doraźnego kości i stawów,
III.13)h)
wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy,
III.14)
rozumie, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy w oparzeniach:
III.14)a)
wyjaśnia pojęcie oparzenia,
III.14)b)
omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego,
III.14)c)
demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny,
III.14)d)
wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem małych dzieci i środowiska domowego,
III.15)
zna zasady pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej:
III.15)a)
potrafi rozróżnić rodzaje krwotoków, potrafi zatamować krwotok przy użyciu dłoni oraz opatrunku uciskowego,
III.15)b)
zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”) .

IV.

Kształtowanie postaw obronnych.

IV.1.

Terenoznawstwo. Uczeń:

IV.1.a)

zna podstawy orientowania się w terenie, w tym potrafi wskazywać kierunki stron świata za pomocą np. kompasu, busoli, GPS oraz orientować się w terenie za pomocą charakterystycznych przedmiotów terenowych,

IV.1.b)

potrafi używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie

IV.2.

Cyberbezpieczeństwo w wymiarze wojskowym. Uczeń:

IV.2.a)

zna istotę cyberbezpieczeństwa,

IV.2.b)

potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać umiarkowane złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa.

IV.3.

Przygotowanie do szkolenia strzeleckiego. Uczeń:

IV.3.a)

zna zasady bezpiecznego i efektywnego posługiwania się bronią strzelecką,

IV.3.b)

zna podstawowe części składowe broni strzeleckiej,

IV.3.c)

potrafi przyjmować postawy strzeleckie,

IV.3.d)

potrafi prawidłowo zgrywać przyrządy celownicze, regulować oddech w czasie składania się do strzału oraz ściągać język spustowy.